

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 18 septembrie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2018, în privința inculpatului

*Hîncu Vasile XXXX, născut la
XX XXXX XXXX, originar și locuitor al mun. XXXXX, s.
XXXXX, str. XXXXX X, cetățean al R. Moldova,
fără antecedente penale.*

Termenul de examinare
instanța de fond: 05.05.2016 – 18.09.2017,
instanța de apel: 24.10.2017 – 21.02.2018,
instanța de recurs: 15.05.2018 – 20.06.2018.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 18 septembrie 2017, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, procesul penal în privința lui Hîncu Vasile pe art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal a fost încetat, în temeiul art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

S-a încetat procesul și cu privire la acțiunea civilă înaintată de către părțile vătămate Tatiana Țîmbaliuc, Valentina Turculeț și Anna Șevcenco.

De la persoana civilmente responsabilă CA „Moldasig” SA s-a încasat în beneficiul lui Bîscu Natalia prejudiciul material de 146.859,11 lei. În rest pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

2. Instanța de fond a constatat că la 02.12.2015, aproximativ ora 16:44, inculpatul Hîncu Vasile, fiind privat de dreptul de a conduce mijloace de transport, conducea autoturismul „Kamaz”, n/î XXXXX, pe str. Calea Basarabiei, din direcția str. Varnița spre str. Ismail, mun. Chișinău. În timpul deplasării, la intersecția str. Calea Basarabiei cu str. Ismail, mun. Chișinău, conducătorul auto Hîncu Vasile nu a manifestat prudență sporită la trafic, a ignorat cerințele pct. 59 alin. (2) din Regulamentul Circulației Rutiere care prevede că: „La intersecția drumurilor de semnificație neechivalentă, conducătorul vehiculului care se deplasează pe drumul fără prioritate trebuie să cedeze trecerea vehiculelor ce se apropie de intersecție pe drumul cu prioritate”, cât și pct. 45 din același regulament, care prevede că: „1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. 2) în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, în consecință tamponând autobuzul „Mercedes”, n/î XXXXX, care se deplasa pe str. Ismail, drum cu prioritate față de str. Calea Basarabiei, mun. Chișinău.

În rezultatul accidentului rutier, persoanele care se aflau în habitacul autobuzului „Mercedes” s-au ales cu: Turculeț Valentina - vătămare gravă, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 324/D din 14.03.2016 se manifestă prin fractura coastelor 6,7 cu deplasare pe stânga, hematorax pe stânga, lezarea splinei manifestată prin hematom lienal cu ruperea ulterioară a splinei cu dezvoltarea hemoperitoneului și abcesului lineal, Șevcenco Ana - vătămare medie, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 72/D din 22.01.2016 se manifestă prin fractura falangei proximale degetului II fără deplasare. Veșca Ion - vătămare ușoară, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 74/D din 19.01.2016 se manifestă prin plăgi tăiate la nivelul pavilionului urechii drepte și antebrațul drept, excoriații multiple la nivelul membrelor superioare și genunchiului drept, Țîmbaliuc Tatiana - vătămare ușoară, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 73/D din 19.01.2016 se manifestă prin plăgi tăiate, excoriații multiple la nivelul mâinii stângi. Condratenco Natalia - vătămare ușoară, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 70/D din 20.01.2016 se manifestă prin traumatism abdominal închis, manifestat prin lezarea splinei gradul III, lezare sub-capsulară gr. 1-2 la nivelul ficatului, edem și excoriații la nivelul mâinii stângi.

Instanța a reținut că inculpatul a înaintat cerere privind recunoașterea în totalitate a vinovăției de săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat examinarea cauzei pe baza probelor administrate în cadrul urmăririi penale.

Deoarece vinovăția lui este dovedită prin probele administrate, acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către o persoană care conducea mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare corporală gravă a integrității corporale sau sănătății.

La fel, inculpatul a depus o cerere privind aplicarea amnistiei în privința lui.

Ținând cont că el a recunoscut vina, a restituit prejudiciul material și moral părților vătămate, a solicitat judecarea cauzei în procedură simplificată, prin ce a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, s-a căit sincer de fapta comisă, care este o infracțiune gravă, fiind săvârșită la 02.12.2015 și care nu cade sub incidența art. 10 al Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nu există impedimente în aplicarea amnistiei, cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) CPP.

Totodată, art. 143 alin. (1) pct. 2), alin. (2) CPP prevede că expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale. Plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Astfel, cheltuielile privind constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale sunt suportate de către stat și corespunzător, în temeiul art. 227, 228 CPP, nu constituie prin sine cheltuieli judiciare care urmează a fi suportate de către inculpat.

3. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul principal, Lilian Corpaci, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a), 90 Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei principale pe un termen de probă de 3 ani, fiind admisă acțiunea civilă înaintată de Bîscu Natalia și încasate de la inculpat cheltuielile pentru efectuarea expertizelor medico-legale în sumă de 312 lei.

Apelantul a invocat că inculpatul nu a recuperat integral prejudiciul cauzat prin infracțiunea pentru care este învinuit, iar cererea acestuia prin care a solicitat instanței de judecată încetarea procesului penal în conformitate cu prevederile Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, urma a fi respinsă de către instanța de judecată, ca neîntemeiată, deoarece inculpatul cade sub incidența restricției stabilite de art. 10 alin. (1) lit. k) al legii indicate.

Conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Alin. (2) al aceluiași articol stipulează că instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integral, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli, de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

Cheltuielile de judecată suportate de către stat în legătură cu dispunerea și efectuarea expertizelor medico-legale în cadrul efectuării urmăririi penale, în sumă de 312 lei, urmează să fie încasate din contul inculpatului.

3.1. Avocatul Anatolie Barbacar la fel a declarat apel, în numele părții civile Natalia Bîscu, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată de aceasta.

Apelantul a indicat că instanța de fond incorect a admis doar parțial acțiunea civilă nominalizată.

3.2. A declarat apel și reprezentantul SA „Moldasig”, Vitalie Toma, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă acțiunea civilă în limita de 105.738,55 lei, depusă de această persoană juridică.

Apelantul a invocat că suma solicitată de partea civilă este neîntemeiată, deoarece reclamanta în cazul dat trebuie să prezinte factura fiscală de la stația unde a fost reparat automobilul.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2018, apelurile au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a reținut că părțile vătămate Tatiana Țîmbaliuc, Valentina Turculeț și Ana Șevcenco au menționat că, le-au fost total restituit prejudiciul cauzat și careva pretenții morale sau materiale față de inculpat nu au, fapt confirmat prin cererile anexate la materialele cauzei, astfel în ședința de judecată, ultimele au renunțat la acțiunea civilă.

Instanța de fond corect a constatat că potrivit art. 143 alin. (1) pct. 2), alin. (2) CPP, la momentul emiterii sentinței, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale. Plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii în partea neîncasării cheltuielilor judiciare și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că în situația când art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli este neîntemeiată.

Astfel, avansarea cheltuielilor judiciare de către stat își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

La acest capitol urmează a fi menționate și modificările operate la legea procesual penală din data de 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2017, prin care a fost abrogat alin. 2 al art. 143 Cod de procedură penală, și care prevedea ca, plata expertizelor judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale se fac din contul mijloacelor bugetului de stat.

De către instanța de apel urma a fi aplicat art. 3 Cod de procedură penală, care prevede că la judecarea cauzei se aplică legea care este în vigoare în timpul

judecării cauze în instanța judecătorească, și ca urmare cheltuielile judiciare sus menționate urmau a fi încasate din contul inculpatului.

Inculpatul condamnat urmează să suporte aceste cheltuieli în baza culpei sale infracționale, deoarece fără săvârșirea infracțiunii, astfel de cheltuieli nu s-ar fi realizat, adică inculpatul urmează să suporte numai acele cheltuieli, care sunt în culpă procesuală.

În drept, recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu argumentele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **2.** și **4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 2), alin. (2) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, iar plata acestor expertize judiciare se face din contul mijloacelor bugetului de stat, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării în aspectul vizat.

Este și de remarcat, că recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. **5.** din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare (pct. **5.** din decizie).

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor

administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în respectivul recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. - 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Pe lângă aceasta, conform art. 3 Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul judecării cauzei în instanța judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

Prin urmare, argumentele recurentului că: „urmează a fi menționate și modificările operate la legea procesuală penală din data de 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2017, prin care a fost abrogat alin. 2 al art. 143 Cod de procedură penală, și care prevedea ca, plata expertizelor judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale se fac din contul mijloacelor bugetului de stat”, nu au niciun suport juridic, deoarece sentința a fost adoptată până la modificările din 09.02.2018, deci prima instanță corect aplicând legea care era în vigoare în timpul judecării cauzei, iar instanța de apel just s-a condus de prescripția că respectiva normă procesuală penală nouă nu are efect ultraactiv (*pct. 1. - 5. din decizie*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar declarat este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 18 septembrie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2018, în privința inculpatului Hîncu Vasile XXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 iulie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco